KLUCZ ODPOWIEDZI · DLA NAUCZYCIELA

Sprawdzian ze „Świętoszka”

Grupa A

1. (1 pkt) **C**

2. (1 pkt) **C**

3. (1 pkt) **B**

4. (1 pkt) **A**

5. (3 pkt) **(1) chorobę; (2) pogrzeb; (3) zwierciadło** — po 1 pkt za lukę

6. (3 pkt) **(1) kościele; (2) pokornego, pobożnego żebraka; (3) bratem** — po 1 pkt za lukę

7. (1 pkt) Przykładowa odpowiedź: Orgon chce wydać Mariannę za Tartuffe’a, łamiąc wcześniejszą obietnicę. Prawdziwym narzeczonym Marianny jest Walery, z którym była już zaręczona. Ten konflikt jest jednym z głównych wątków fabularnych komedii.

8. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Po pierwsze, Doryna zauważa, że Tartuffe chwali się szlachectwem, a ta próżność z pobożnością się nie zgadza, bo ambicja nie łączy się z pokorą. Po drugie, ostrzega, że kobieta wydana za mąż wbrew woli naraża swoją cnotę, a ojciec, który gwałtem przymusza córkę, bierze przed Bogiem rachunek za jej błędy.
Punktacja: Po 1 pkt za każdy poprawnie przedstawiony argument zgodny z tekstem, np.: szczycenie się szlachectwem to próżność niezgodna z pobożnością; małżeństwo wbrew woli naraża cnotę żony, a ojciec, który przymusza córkę, odpowiada przed Bogiem za jej błędy; Tartuffe nie ma majątku (zięć goły). Maks. 2 pkt.

9. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Tartuffe przeciwstawia ulubieńców kobiet i dworskich panów, którzy sami rozgłaszają swe sekrety, ludziom takim jak on — żaden z nich z powodzenia się nie chwali, bo z własnego interesu musi zostać niemy. Dlatego z nim można mieć miłość bez skandalu. Pokazuje to, że dla Tartuffe’a pobożność to reputacja, której się broni, a nie zasada moralna.
Punktacja: Przedstawienie argumentu: dworscy panowie chwalą się podbojami, a ludzie tacy jak on muszą milczeć, by chronić własną opinię, więc z nimi można mieć przyjemność bez trwogi i miłość bez skandalu (1 pkt) + wniosek: Tartuffe traktuje opinię pobożnego jako narzędzie; liczy się dla niego tylko to, by grzech pozostał ukryty (1 pkt). Maks. 2 pkt.

10. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Marianna, zapytana o wolę, odpowiada, że nie wie, więc Walery z urazy radzi jej iść za Tartuffe’a. Ona z kolei z dumy przyjmuje tę radę, a Walery zapowiada, że znajdzie inną. Oboje udają obojętność i kilka razy próbują odejść. Doryna zatrzymuje ich, każe podać sobie ręce i mówi, że kochają się bardziej, niż im się zdawało, a potem obmyśla plan zwłoki.
Punktacja: Wyjaśnienie przyczyny: Marianna czeka na radę, Walery z urażonej dumy radzi jej wyjść za Tartuffe’a, a ona z przekory przyjmuje radę — oboje udają obojętność (1 pkt) + rozwiązanie: Doryna zatrzymuje oboje, łączy ich ręce, godzi ich i obmyśla plan odwlekania ślubu (1 pkt). Maks. 2 pkt.

Grupa B

1. (1 pkt) **B**

2. (1 pkt) **A**

3. (1 pkt) **D**

4. (1 pkt) **C**

5. (3 pkt) **(1) Argas; (2) księcia; (3) darowizny** — po 1 pkt za lukę

6. (3 pkt) **(1) Normandii; (2) czterdziestu; (3) nielojalną** — po 1 pkt za lukę

7. (1 pkt) Przykładowa odpowiedź: Doryna to garderobiana (pokojówka) Marianny – służąca, która jest najsprytniejszą i najodważniejszą postacią w domu. Od początku przejrzała Tartuffe’a, otwarcie z niego drwi, broni Marianny przed wymuszonym małżeństwem i godzi skłóconych Walerego z Marianną. Reprezentuje zdrowy rozsądek ludzi prostych, którzy widzą prawdę szybciej niż ich panowie.

8. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Tartuffe przedstawia dwa argumenty: 1) Kazuistyczny: istnieje „nauka, co w miarę potrzeb się przemienia, by rozluzować węzły naszego sumienia" – czyli można dopasować moralność do sytuacji. 2) Argument tajemnicy: „złe jest wtedy tylko, kiedy świat wie o nim; tylko zgorszenie za błąd trzeba liczyć w życiu, a ten wcale nie grzeszy, kto grzeszy w ukryciu". To demaskuje całą „moralność" Tartuffe'a: nie chodzi mu o dobro, lecz o pozory.
Punktacja: Wskazanie pierwszego argumentu – kazuistycznego: Tartuffe powołuje się na „naukę", która pozwala dostosować moralność do okoliczności i rozluźnić węzły sumienia (1 pkt); wskazanie drugiego argumentu – tajemnicy/zgorszenia: Tartuffe stwierdza, że grzechem jest tylko to, co wyjdzie na jaw, a kto grzeszy w ukryciu, wcale nie grzeszy (1 pkt).

9. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Doryna przypomina, że Orgon w służbie królewskiej dawał dowody odwagi i był pełen męskiej rozwagi. Teraz chodzi jakby ogłupiały, nazywa Tartuffe'a bratem, kocha go bardziej niż żonę i dzieci, zwierza mu sekrety i daje pierwsze miejsce przy stole. Przyczyną jest Tartuffe, który zna swą ofiarę i omamia go pozorami, wyłudzając pieniądze.
Punktacja: Opis dawnego Orgona: odważny, rozważny, zasłużony w służbie królewskiej (1 pkt) + opis obecnego: ogłupiały, kocha Tartuffe'a bardziej niż żonę i dzieci, powierza mu sekrety; wskazanie przyczyny — zaślepienie Tartuffe'em, który go omamia pozorami (1 pkt). Maks. 2 pkt.

10. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Marianna klęka i prosi, by ojciec oddał Tartuffe'owi swój majątek i jej własny, byle ocalił dziecko i pozwolił jej zamknąć się w klasztornej celi. Orgon na stronie przyznaje, że jest wzruszony, ale każe sercu trzymać się stale. Potem kpi, że zakonnica wylazła naprędce, i poleca córce przemóc wstręt, bo umartwienie zmysłów to zasługa dla nieba.
Punktacja: Propozycja: niech ojciec odda Tartuffe'owi swój majątek, a nawet jej posag, byle nie kazał jej za niego wychodzić; prosi o pozwolenie spędzenia reszty życia w klasztorze (1 pkt) + reakcja: Orgon jest na chwilę wzruszony, ale się zatwardza, drwi, że zakonnica wylazła, i każe jej zwyciężyć wstręt, bo umartwienie zmysłów to zasługa dla nieba (1 pkt). Maks. 2 pkt.

Skala ocen (orientacyjna, 17 pkt w każdej grupie)

bardzo dobry (5)	16–17 pkt
dobry (4)	13–15 pkt
dostateczny (3)	9–12 pkt
dopuszczający (2)	6–8 pkt
niedostateczny (1)	0–5 pkt

Progi: 90%, 75%, 50%, 30%. Progi w Twojej szkole mogą być inne. W zadaniach otwartych uznaj każdą odpowiedź poprawną merytorycznie, także sformułowaną inaczej niż przykład.

Ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: **matury-online.pl/sprawdzian/polski/swietoszek**. Nauczyciele i korepetytorzy ułożą własną kartę z banku ponad 20 tys. zadań: **matury-online.pl/dla-korepetytorow**.